

ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ A INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE DIN IAȘI ÎN ANUL 2008

Prezentarea evaluării anuale a activității științifice a cercetătorilor Institutului de Arheologie din Iași a devenit deja o obișnuință în paginile revistei *Arheologia Moldovei*. Vom încerca și de această dată să sintetizăm și să evidențiem câteva dintre realizările din cursul anului 2008, dar și neajunsurile care au survenit, din motive diverse, în speranța înlăturării sau, cel puțin, a diminuării acestora.

Pe lângă definitivarea lucrărilor planificate în cadrul programelor de cercetare de către unii dintre cercetători, publicarea de noi volume de cărți de autor sau editări, în colecțiile girate de Institutul de Arheologie din Iași, organizarea de manifestări științifice naționale și internaționale, participarea la astfel de activități din țară sau străinătate, documentarea continuă și deplasările cu caracter științific, participarea la săpături arheologice pe șantierelor în care cercetătorii sunt membri ai colectivelor sunt câteva dintre elementele pe care se va baza evaluarea de față.

I. SITUAȚIA PERSONALULUI DE CERCETARE

În anul 2008 s-au înregistrat modificări destul de consistente în structura organizatorică a Institutului de Arheologie din Iași. Pe lângă colegii care au împlinit vârsta de pensionare și activează în prezent cu jumătate de normă, de la 1 decembrie, profesorului D. Gh. Teodor nu i s-a mai acordat posibilitatea de a continua activitatea în Institut, pe motiv de vârstă. Oricum, așa cum îl cunoaștem, profesorul Teodor va desfășura o activitate prodigioasă în colectivul de cercetare al Institutului, ceea ce nu poate fi decât un câștig evident.

Din a doua parte a anului, Dr. Al. Rubel a ocupat un post de cercetător I, iar Dr. A. Opaț un post de cercetător II, cu jumătate de normă.

II. PROGRAME ȘI TEME DE CERCETARE

Conform Planului de cercetare al Institutului de Arheologie Iași, în 2008 au fost definitivate cinci teme, după cum urmează:

- *Paleoliticul superior recent în spațiul geografic dintre Nistru și Tisa*, în cadrul programului **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. V. Chirica);
- *Bronzul mijlociu și târziu în Câmpia Moldovei*, în cadrul programului **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. L. Dascălu);
- *Așezarea cucuteniană de la Scânteia, jud. Iași. Partea I*, din programul **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. C.-M. Lazarovici);
- *Realități social-economice, culturale și religioase la nordul Dunării de Jos în Evul Mediu timpuriu*, din programul **Romanizare, migratori și culturi în mileniul I d. Hr.** (responsabil de temă: Dr. D. Gh. Teodor (1/2 normă));
- *Civilizația românească din Moldova în epoca medievală târzie în lumina descoperirii tezaurului de la Iași*, din programul **Civilizația medievală rurală și urbană românească la est de Carpați în secolele XII–XVII** (responsabil de temă: Dr. V. Mihailescu-Bîrlița (1/2 normă)).

Noile teme propuse și aprobate pentru următoarea perioadă sunt:

- *Epipaleoliticul-mezoliticul în spațiul carpato-nistrean*, din programul **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. V. Chirica, termen: 2009–2012);
- *Ruginoasa – Dealul Drăghici. Monografie arheologică (cercetările din anii 2001–2011)*, din programul **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. C.-M. Lazarovici, termen: 2009–2011);
- *Spiritualitatea comunităților Noua din spațiul carpato-nistrean, ilustrată de riturile funerare*, din programul **Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean** (responsabil de temă: Dr. L. Dascălu, termen: 2009–2010).
- *Autohtoni și migratori (îndeosebi elemente germanice) în aria dintre Siret și Carpați (secolul IV p. Chr.). Studiu interdisciplinar*, din programul **Romanizare, migratori și culturi în mileniul I d. Hr.** (responsabili de temă: Dr. V. Mihailescu-Bîrliba (1/2 normă), Prof. Dr. A. Poruciu (1/2 normă), termen: 2009–2012);
- *Protejarea patrimoniului arheologic; studiu de caz: Intervenția arheologică la proiectul Depozitul de deșeuri menajere amplasat în comuna Țuțora, parte a proiectului Managementul integrat al deșeurilor în municipiul Iași*, din programul **Civilizația medievală rurală și urbană românească la est de Carpați în secolele XII–XVII**, (responsabili de temă: C. Asăvoaie, termen: 2009–2011).

III. CERCETĂRI ARHEOLOGICE DE TEREN (CAMPANIA 2008)

La fel ca în ultimii ani, fondurile alocate de către Academia Română pentru cercetările arheologice, practic principala activitate a Institutului nostru, au fost inexistente. În aceste condiții, este extrem de dificil pentru arheologii din cadrul instituției noastre să desfășoare o activitate consistentă, în ceea ce privește săpăturile arheologice. Totuși, în afară de descărcarea de sarcină arheologică ce se efectuează pe cuprinsul municipiului Iași și în zonele limitrofe (Dr. V. Chirica, Drd. C. Asăvoaie, Drd. B. Mînea, Dr. G. Bodî, Drd. C. Hriban), la săpături sistematice au participat mai mulți cercetători ai Institutului de Arheologie din Iași, în colaborare cu muzeele județene și cu fonduri din sponsorizări și de la Ministerul Culturii.

Ruginoasa – Dealul Drăghici (jud. Iași) – perioada neolitică (Dr. C.-M. Lazarovici);

Slava Rusă – Ibida (jud. Tulcea) – perioada romano-bizantină (Dr. C. Chiriac; Dr. D. Aparaschivei, Dr. Al. Rubel, Drd. L. Munteanu);

Oltina – Altinum (jud. Constanța) – perioada romano-bizantină (Dr. C. Chiriac; Dr. D. Aparaschivei);

Isaccea – Noviodunum (jud. Tulcea) – perioada romano-bizantină, perioada medievală (Dr. D. Aparaschivei, Drd. G. Bilavski).

IV. MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ORGANIZATE DE INSTITUT

A. Internaționale

- 10–12 iulie: Simpozionul Internațional *Necesitatea, oportunitatea și posibilitatea propunerii unei scheme geocronologice și tehnico-tipologice a Paleoliticului superior vechi în spațiul carpato-nistrean*, Iași, responsabil: Dr. V. Chirica.

B. Naționale

- 9 mai 2008: Simpozionul Național: *Rezultatele cercetărilor arheologice din anul 2007*, responsabil: Dr. C. Chiriac;
- 20 iunie 2008: Masă rotundă cu participare națională: *Romanizare și românizare în spațiul carpato-dunărean. Aspecte arheologice și lingvistice*, responsabil: Dr. D. Gh. Teodor;
- 17 octombrie 2008: Simpozionul Național *Aspecte social-economice și culturale la nordul Dunării de Jos în mileniul marilor migrații*, responsabil: Dr. D. Gh. Teodor;

- 4 noiembrie 2008: Simpozionul Național *Ritualuri de fundare și abandonare în cultura Cucuteni*, responsabil: Dr. C.-M. Lazarovici;
- Program de comunicări bilunare în cadrul Institutului.

V. PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

A. Internaționale

- **D. Aparaschivei**, *Les institutions et les élites des cités romaines de la Mésie Inférieure. Etude statistique*, la Simpozionul *Meetings of the Joint Commission of History, Archaeology, Ethnography and Folklore Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine and Academy of Sciences of Romania* (septembrie 2008, Simferopol-Crimeea, **Ucraina**);
- **C. Chiriac, D. Aparaschivei ș.a.**, *La città romana di (L)Ibida (provincia di Scythia Minor). Romania*, în cadrul celui de-al XVII-lea *Congres Internațional de Arheologie Clasică*, Roma, **Italia**, 20–26 septembrie 2008 (în colaborare cu M. Iacob, D. Paraschiv, ș.a.);
- **D. Aparaschivei**, *La città tardoantica nella regione danubiana*, în cadrul *Convegno Romeno-Italiano. VI-a edizione*, Iași, 12–16 mai 2008;
- C. Paraschiv-Talmațchi, **D. Aparaschivei**, *About Ceramics from the Early Medieval Settlement in Oltina "Capul Dealului" (Constanța County)*, în cadrul Simpozionului Internațional *Cultură și civilizație la Dunărea de Jos*, Ediția a XIII-a, Călărași, România, 20–24 octombrie 2008;
- **C. Asăvoaie**, *Necesitatea supravegherii și a intervențiilor arheologice de salvare*, Simpozionul Studentesc Internațional *Seminarul Științific Studentesc de Arheologie și Istorie Veche al USM la 50 de ani*, Chișinău, **Moldova**, 23–25 octombrie 2008;
- **G. Bodi**, *La sperimentazione della cristallizzazione del sale*, poster prezentat la *Valori della civiltà di Cucuteni*, Roma, **Italia**, 18 octombrie, 2007;
- **G. Bodi**, *Ceramica: forma și funcția ca factori de caracterizare a unui sit*, lucrare prezentată în cadrul Simpozionului Internațional *Așezări și locuințe preistorice. Structură, organizare, simbol*, Iași, 10–11 decembrie, 2007 (în colaborare cu Drd. L. Solcan);
- **C. Chiriac**, *New Christian Discoveries from Dobroudja*, în cadrul *Meetings of the Joint Commission of History, Archaeology, Ethnography and Folklore Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine and Academy of Sciences of Romania* (septembrie 2008, Simferopol-Crimeea, **Ucraina**);
- **C. Chiriac**, *Despre sigiliile bizantine de la Oltina – „Capul Dealului” (jud. Constanța)*, la Sesiunea Internațională *Pontica* 2008, Constanța, 1–3 octombrie, 2008;
- **D. Paraschiv, C. Chiriac**, *(L)Ibida – Stratigraphical and Chronological Statements*, la Sesiunea Internațională *Pontica* 2008, Constanța, 1–3 octombrie, 2008;
- **C. Chiriac**, *Semnificația istorică a unor sigilii romane din Dobrogea*, la Sesiunea Internațională de comunicări științifice în cadrul Muzeului Județean Ialomița, Slobozia, 6–8 noiembrie 2008;
- **V. Cojocaru**, *Die Beziehungen Skythiens und Kleinskythiens zu anderen Regionen der griechischen und römischen Welt auf Grundlage der epigraphischen Quellen (bis zum 3. Jh. n. Chr.)*, 28 noiembrie 2007, la Simpozionul internațional organizat de Fundația Alexander von Humboldt la Gießen, **Germania**;
- **V. Cojocaru**, *Zum Verhältnis zwischen Steppenbevölkerung und griechischen Städten: Das 'skythische Protektorat' als offene Frage*, 6 februarie 2008, la Institutul de Istorie Veche al Universității din Bremen, **Germania**;
- **V. Cojocaru**, *Zu Proxenedekreten griechischer Städte des pontischen Raums*, 28 mai 2008, la Universitatea din Trier, **Germania**;
- **V. Cojocaru**, *Zu den Proxenedekreten griechischer Städte Skythiens und Kleinskythiens*, 2 iulie 2008, la Comisia de Istorie Veche și Epigrafie din München, **Germania**;
- **V. Cojocaru, A. Lițu**, *Die Proxenie als „Fremden- und Aussenpolitik“ in griechischen Gemeinwesen des pontischen Raums und in Kos: Eine vergleichende Untersuchung*, 23 septembrie 2008, în cadrul *Meetings of the Joint Commission of History, Archaeology, Ethnography and Folklore Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine and Academy of Sciences of Romania* (septembrie 2008, Simferopol-Crimeea, **Ucraina**);

- **I. Ioniță**, *Altertumskunde – Altertumwissenschaft – Kulturwissenschaft. Erträge und Perspektiven nach 40 Jahren Reallexikon der Germanischen Altertumskunde. Internationale Tagung* (11–13 septembrie), Göttingen, 2008, organizat de Academia de Științe din Göttingen, **Germania**;
- **C.-M. Lazarovici**, S. Țurcanu, *Habitat in the Cucuteni Culture: Settlement Patterns, Fortifications and Types of Houses*, la Congresul de arheologie româno-elvețian *L'habitat néolithique le long du Danube, dès Alpes à la Mer Noire*, **Olten, Elveția**, între 15–20 septembrie 2008;
- **C.-M. Lazarovici**, *Clay, Breads, Slates or Tablets with Signs and Symbols ?*, la Simpozionul Internațional *Scrierea dunăreană. Scrierea Neo-Eneolitică din Sud-Estul Europei*, 18–20 mai 2008, Sibiu;
- **Gh. Lazarovici**, **C.-M. Lazarovici**, *Salt in the South and Western Transylvania in Prehistory*, la Colocviul Internațional *Sel, pratiques et connaissances*, 1–5 octombrie 2008, Iași;
- **D. Monah**, *Stampes Seals of the Cucuteni-Tripolye Culture*, la *The Fourteenth Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, 16–21 septembrie 2008, **Malta**;
- **D. Monah**, *Intermediated Salt Relations Beetwween Cucuteni Tribes in the Subcarpathians and those in North Pontic Steppes*, la *The Fourteenth Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, 16–21 septembrie 2008, **Malta**;
- **L. Bejenaru**, **F. Monah**, **D. Monah**, *Plantes and Animals in Cucuteni-Tripolye Exchanges: A Hypothesis. Case Study on the Poduri-Dealul Ghindaru Tell in Romania*, la *The Fourteenth Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, 16–21 septembrie 2008, **Malta**;
- **D. Monah**, *Approvisionnement en sel des tribus Cucuteni et Tripolye*, Colloque International *Sel, Pratiques et Connaissances/Salt, Practices and Knowledge*, 1–5 octombrie 2008, Iași;
- **D. Monah**, Gh. Dumitroaia, D. Nicola, *Nouvelles investigations ethnoarchéologiques sur les sources salée de Moldavie*, Colloque International *Sel, Pratiques et Connaissances/Salt, Practices and Knowledge*, 1–5 octombrie 2008, Iași;
- **A. Opaïț**, *Pontic Amphorae on the Athenian Market*, la Simpozionul *Pax Romana. Kulturaustausch und Wirtschaftsbeziehungen in den Donauprovinzen des Römischen Reichs*, 1–7 septembrie, Varna-Tulcea, **Bulgaria** – Romania;
- **A. Opaïț**, *A Dr 24 Similis Workshop on the Island of Chios*, la al 26-lea Congres *Rei Cretariae Romanae Fautores*, 28 septembrie – 6 octombrie 2008, Cadiz, **Spania**;
- **A. Poruciuc**, *From bull-and-butterfly to alpha and psi*, la Simpozionul *Scrierea dunăreană – Sciere neo-eneolitică din sud-estul Europei*. Muzeul de Istorie Casa Altemberg, în colaborare cu Institute of Archaeomythology, Sebastopol, California – Sibiu, 18–20 mai, 2008;
- **Al. Rubel**, *Die römische Siedlung Ibida (Slava Rusa)*, Universitatea din Konstanz, **Germania**, 5 septembrie 2008;
- **Al. Rubel**, *Democracy, Myth and the Monumentalization of Memory – Memorialization Ancient and Modern. The “Tyrant Slayers“ in Athens (514 B.C.) and Military Resistance to Hitler in Germany (1944)*. Simpozion internațional: *Tradizione e innovazione tra antichità classica e cristianesimo: forme e modelli di comunicazione e monumentalizzazione fino al VI secolo*, Iași 12–16 mai 2008;
- **Al. Rubel**, *Der Zoll am Bosporos in römischer Zeit“*, la Colocviul Internațional *Pax Romana. Kulturaustausch und Wirtschaftsbeziehungen in den Donauprovinzen des römischen Reichs*, Tulcea 1–8 septembrie 2008.

B. Naționale

- **D. Aparaschivei**, **C. Chiriac**, **L. Munteanu**, *Cercetările arheologice de la Ibida (Slava Rusă*, la *Sesiunea de comunicări a Institutului de Arheologie din Iași* – Iași, 9 mai;
- **D. Aparaschivei**, **G. Bilavschi**, *Cercetările arheologice de la Noviodunum (Isaccea)*, la *Sesiunea de comunicări a Institutului de Arheologie din Iași* – Iași, 9 mai;
- **D. Aparaschivei**, **G. Bilavschi**, *Noviodunum (Isaccea, jud. Tulcea)*, Sector Curtină 1, *Campania 2007*, la *Sesiunea Națională de Rapoarte arheologice*, Iași, 14–17 mai 2008;
- **D. Aparaschivei**, *L(ibida)-Slava Rusă, jud. Tulcea, sector X, Campania 2007*, la *Sesiunea Națională de Rapoarte arheologice*, Iași, 14–17 mai 2008.

- **C. Asăvoaie, B. Minea**, *Cercetările arheologice de teren de pe teritoriul județului și municipiului Iași*, la *Sesiunea de comunicări a Institutului de Arheologie din Iași* – Iași, 9 mai;
- **C. Asăvoaie, B. Minea**, *Decadența morală și coma unui monument. Cazul Tupilați-Neamț*, la Simpozionul Național *Monumentul. Tradiție și viitor*, ed. X, Iași, 2–5 octombrie 2008;
- **C. Asăvoaie, B. Minea**, *Săpături de salvare și modalități de valorificare a patrimoniului recuperat*, la Sesiunea Internațională de Comunicări Științifice *40 de ani de muzeografie ialomițeană*, Slobozia, 6–8 noiembrie 2008;
- **C. Asăvoaie, I. Asăvoaie**, *Cotnarii lui Ștefan cel Mare. Trecut măreț și prezent „de colaps”*, la Simpozionul Național *Monumentul. Tradiție și viitor*, ed. X, Iași, 2–5 octombrie 2008;
- **G. Bilavschi**, prezentarea volumului „D. Monah, Gh. Dumitroaia, O. Weller, J. Chapman (Eds.), *L'exploitation du sel à travers le temps*, Ed. Constantin Matasă, în colecția *Bibliotheca Memoriae Antiquitatis*, XVIII, Piatra Neamț, 2007, 328 p.”, în cadrul sesiunii de comunicări bi-lunare la Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, 6 martie 2008;
- **G. Bilavschi**, *Stagiu de documentare în Danemarca (01.11–30.12.2007*, în cadrul sesiunii de comunicări bi-lunare la Institutul de Arheologie al Academiei Române-Filiala Iași,), 6 martie 2008;
- **G. Bilavschi**, *Evoluția tehnicilor de producție cerealiară în condițiile marilor migrații ale turanicilor (sec. IX–XIII)*, cu prilejul Simpozionului Național *Aspecte social-economice și culturale la nordul Dunării de Jos în mileniul marilor migrații*, Institutul de Arheologie Iași, 17 octombrie 2008;
- **G. Bodi**, *Experimente asupra cristalizării sării*, la *Colocviul Cucuteni. Un subiect elucidat?*, Bacău, 14 octombrie 2008;
- **G. Bodi**, *Note asupra posibilei funcționalități a unor forme ceramice aparținând fazei A a culturii Cucuteni*, la a XXX-a Sesiune Națională de comunicări științifice „Acta Moldaviae Meridionalis”, 22–23 noiembrie 2007, Vaslui (în colaborare cu Drd. L. Solcan);
- **D. Paraschiv, C. Chiriac**, *Șantierul de la Slava Rusă (Ibida), jud. Tulcea. Sectorul Curtina G și T8*, la Sesiunea Națională de rapoarte arheologice, Iași, 14–17 mai 2008;
- **C. Chiriac**, *Sigiliile romane târzii-expresii ale relațiilor dintre regiunile Dunării de Jos și Asia Mică (secolele IV–V)*, la Simpozionul *Aspecte social-economice și culturale la nordul Dunării de Jos în mileniul marilor migrații*, Iași, 17 octombrie 2008;
- **C. Chiriac**, participare la *Masa rotundă: Romanizare-Românizare (Aspecte arheologice și lingvistice)*, Iași, 20 iunie 2008, în cadrul Subcomisiei pentru studiul formării poporului și limbii române;
- **L. Dascălu**, *Civilizații preistorice pe teritoriul județului Botoșani*, la Liceul Electrocontact Botoșani, 14 martie 2008;
- **I. Ioniță**, *Un atelier de olărie din secolul al IV-lea d. Hr. descoperit la Siliștea (jud. Vaslui)*, la Sesiunea anuală a Muzeului „Vasile Pârvan” din Bârlad (23–24 mai 2008);
- **I. Ioniță, O. L. Șovan**, *Date preliminare asupra necropolei din secolul IV d. Hr. de la Stăuceni (jud. Botoșani)*, la Sesiunea anuală a Muzeului „Vasile Pârvan” din Bârlad (23–24 mai 2008);
- **C.-M. Lazarovici**, *Noi date despre piese ceramice cu semne și simboluri din cultura Cucuteni*, la Simpozionul Național *Idei, Credințe, Simboluri*, Caransebeș, 24–25 mai 2008;
- **Gh. Lazarovici, C.-M. Lazarovici**, *Contribuții la metalurgia aurului. Atelierul de la Cheile Turzii – Peștera unguerească*, la masa rotundă *Vârste absolute prin metode nucleare cu aplicații în arheologie, geologie și mediu*, Alba Iulia, 29–30 august 2008;
- **C.-M. Lazarovici, Gh. Lazarovici, G. Trnka**, *Sursele de silex din Transilvania*, la masa rotundă *Vârste absolute prin metode nucleare cu aplicații în arheologie, geologie și mediu*, Alba Iulia, 29–30 august 2008;
- **Gh. Lazarovici, C.-M. Lazarovici**, *The Workshop for Gold at Cheile Turzii – Peștera unguerească/ Peștera caprelor. Archaeological Excavations 2003–2004*, la Simpozionul *Lucrările Seminarului de Ecuatii Funcționale, Aproximare și Convexitate. Cercetări interdisciplinare „Tiberiu Popoviciu”*, Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 24–27 septembrie 2008;
- **C.-M. Lazarovici**, *Ritualuri de fundare și abandonare în cultura Cucuteni*, la Simpozionul *Ritualuri de fundare, ritualuri de abandonare*, Institutul de Arheologie Iași, 4 noiembrie 2008;

- **V. Mihailescu-Bîrliba**, *Rituri și ritualuri funerare la răsărit de Carpați în prima jumătate a mileniului I d. Hr.* La Simpozionul Național *Aspecte social-economice și culturale la nordul Dunării de Jos în mileniul marilor migrații*, Institutul de Arheologie Iași, 17 octombrie 2008;
- **V. Mihailescu-Bîrliba**, *Romanizare – Românzare (Aspecte arheologice și lingvistice)*, la Masa rotundă: *Romanizare – Românzare (Aspecte arheologice și lingvistice)*, Institutul de Arheologie Iași, 20 iunie 2008;
- **V. Mihailescu-Bîrliba**, prezentarea volumului *Vasile Pârvan*, editor Al. Zub, Ed. Academiei, la Ziua Editurii Academiei, Academia Română – Filiala Iași, 18 aprilie 2008;
- **B. Minea, I. Asăvoaie**, *ABC-ul arheologiei*, Școala Ion Creangă Iași, 1 februarie 2008;
- **B. Minea**, *Artă și spiritualitate în Paleoliticul superior din spațiul carpato-nistrean*, Institutul de Arheologie Iași, 17 aprilie 2008;
- **B. Minea**, *Ion Th. Simionescu și cercetarea preistorică românească*, la Simpozionul *135 de ani de la nașterea academicianului Ion Simionescu*, Bacău, 30 mai 2008;
- **B. Minea**, *Noțiunea de monument*, la Simpozionul Național *Monumentul. Tradiție și viitor*, ed. X, Iași, 2–5 octombrie 2008;
- **B. Minea, M. Cazacu-Davidescu**, *Realizarea bazelor de date cu privire la arta Paleoliticului superior din Europa Centrală și Răsăriteană*, Institutul de Arheologie Iași, Iași, 20 noiembrie 2008;
- **B. Minea**, *Reprezentări feminine în arta paleolitică și neo-eneolitică*, la Sesiunea Națională de Comunicări Științifice „*Acta Moldaviae Meridionalis*”, Vaslui, 27–28 noiembrie 2008;
- **Gh. Dumitroaia, D. Monah, C. Preoteasa, R. Munteanu, L. Uță, D. Nicola**, *Cercetările arheologice de la Poduri-Dealul Ghindaru, jud. Bacău*, la Sesiunea Națională de rapoarte arheologice, Iași, 14–17 mai 2008;
- **D. Monah**, *Sarea în cadrul schimburilor dintre triburile Cucuteni, Tripolie și din stepile nord-pontice*, la Sesiunea științifică a Muzeului de Istorie Piatra Neamț, Piatra Neamț, 26–27 noiembrie 2008;
- **D. Monah**, *Originile metalurgiei europene*, Institutul „Petru Poni”, Iași, 30 noiembrie 2008;
- **R. Popovici**, *Cahle cu motive decorative mai puțin cunoscute: cavalerul cu leul*, la Simpozionul Național dedicat împlinirii a 620 de ani de la prima atestare documentară a Cetății de Scaun și a orașului Suceava, 20–22 noiembrie 2008, Suceava;
- **Al. Rubel**, *Un însemn de proprietate (tessera militaris) din Moesia Inferioară și prezența militară romană la Ibida (Slava Rusă, jud. Tulcea)*, Institutul de Arheologie Iași și Seminarul de arheologie al Univ. „Al. I. Cuza”, 16 aprilie 2008;
- **Al. Rubel**, *Noutăți despre armata romană în Dobrogea. Cazul Ibidei (Slava Rusă)*, Club Rotary, Curtea Domnească, Iași, 12 mai 2008;
- **V. Spinei**, *Noua istorie a Universității „Al. I. Cuza”*, la Târgul Național de Carte, Iași, 21 februarie 2008;
- **V. Spinei**, *Probleme actuale ale cercetării arheologice românești*, la Sesiunea Națională de rapoarte arheologice, Iași, 14 mai 2008;
- **V. Spinei**, *O nouă sinteză asupra istoriei românilor* (Muzeul Brăilei, 29 mai 2008);
- **V. Spinei**, *Omagierea colegului Vasile Chirica la 65 de ani*, Institutul de Arheologie, Iași, 9 iulie 2008;
- **V. Spinei**, *Protejarea monumentelor arheologice din România*, la Simpozionul Național *Monumentul. Tradiție și viitor*, Iași, 2 octombrie 2008;
- **V. Spinei**, *Arheologia românească în perspectivă europeană*, la Simpozionul *Știința și cultura fără frontiere*, Iași, 11 aprilie 2008;
- **V. Spinei**, *Omagierea profesorului Dan Gh. Teodor la 75 de ani*, Institutul de Arheologie, Iași, 18 octombrie 2008;
- **V. Spinei**, *Monumentele religioase din zona Bîrladului la o nouă prospectare*, în cadrul Comitetului de Cultură al Județului Vaslui, 17 noiembrie 2008;
- **D. Gh. Teodor**, *Actualitatea etnogenezei românești*, la Sesiunea Muzeului de Istorie Galați, 12 martie, 2008;

- **D. Gh. Teodor**, *Scythia Minor și regiunile de la est și sud de Carpați în prima jumătate a mileniului I d.Hr.*, la Sesiunea Milenii tezaurizate, Muzeul Buzău, 9–10 octombrie 2008;
- **D. Gh. Teodor**, *Probleme actuale privind spațiul de la est și sud de Carpați în secolele V–XI d. Hr.*, la Simpozionul *Autohtoni și alogeni la est și sud de Carpați în secolele IV–XII d. Hr.*, la Institutul de Arheologie Iași, 18 octombrie 2008;
- **D. Gh. Teodor**, *Aspecte etnodemografice în regiunea Moldovei de Sud în secolele VI–X d. Hr.*, Sesiunea Muzeului din Tecuci, 23 octombrie, 2008.

VI. STAGII DE DOCUMENTARE-CERCETARE/BURSE

- **D. Aparaschivei**, schimb interacademic – călătorie de studii în **Marea Britanie**, 7–28 octombrie 2008;
- **D. Aparaschivei**, schimb interacademic – călătorie de studii în **Ungaria** (5–18 noiembrie 2008);
- **G. Bilavschi**, documentare Chișinău, **Republica Moldova**, mai 2008;
- **V. Cojocaru**, documentare științifică la Univ. Trier (**Germania**) și KAGE (München), în urma obținerii unei burse Humboldt;
- **I. Ioniță**, documentare la Frankfurt am Main, **Germania**, 25 februarie – 16 mai 2008;
- **I. Ioniță**, documentare la Bonn, **Germania**, 1 septembrie – 20 noiembrie 2008;
- **L. Munteanu**, bursă de studii „V. Pârvan” la Accademia di Romania, Roma, **Italia** (2008–2010).

VII. PROGRAME DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ (GRANTURI) ÎN ANUL 2008

În anul 2008 s-au definitivat patru proiecte de cercetare științifică, urmând a fi propuse noi teme de cercetare în cadrul granturilor oferite de MEC și AR.

- Proiectul 648 /2006, *Religie, artă și societate în Europa preistorică, cu privire specială la spațiul carpatic*, (director, Dr. **V. Chirica**);
- Grantul de la CNCSIS (cod 185/2007), pentru anii 2007–2008, cu proiectul *Exploatarea sării în Preistorie* (director, Dr. **D. Monah**);
- Grantul CNCSIS (cod 1374/2007), pentru anii 2007–2008, cu proiectul *Începuturile civilizației la est de Carpații Răsăriteni. Cercetări pluridisciplinare privind răspândirea și evoluția modului de viață agricol în neolitic (mileniile VI–IV î.H)* (membru, Dr. **D. Monah**);
- Grantul GAR (cod 11/2007), cu proiectul *Geneza și evoluția vieții urbane la est de Carpați în veacurile XIII–XV* (director, prof. Dr. **V. Spinei**).

VIII. ACTIVITATE DIDACTICĂ ȘI DOCTORATE

A. Cursuri

- Dr. V. Chirica – Facultatea de Istorie-Geografie (Universitatea „M. Kogălniceanu” Iași);
- Dr. S. Sanie – Facultatea de Istorie (Universitatea „Al. I. Cuza” Iași);
- Prof. Dr. V. Spinei – Facultatea de Istorie (Universitatea „Al. I. Cuza” Iași).

B. Doctorate

Opt dintre cercetătorii Institutului coordonează doctorate, fie în cadrul Universității „Al. I. Cuza”, fie sub tutela Academiei Române.

IX. ACTIVITATEA EDITORIALĂ

Revista Institutului – *Arheologia Moldovei* (nr. XXX/2007) – a apărut în cursul acestui an, păstrând ritmicitatea impusă în ultima perioadă. Volumul corespunzător anului 2008 (nr. XXXI) a fost predat la Editura Academiei Române. Institutul de Arheologie din Iași a devenit și co-editor al publicației Muzeului Banatului Montan din Reșița, *Arheologia Medievală*, începând cu nr. VI, 2007.

Cele patru mari proiecte editoriale coordonate de Institut, seriile *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae*, *Honoraria* și *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi* sunt active în continuare, mai multe volume fiind deja la edituri de prestigiu precum Editura Academiei Române, a Universității „Al. I. Cuza” sau Editura Trinitas.

Ca și realizări editoriale remarcabile, putem aminti volumele apărute în anul 2008 în colecțiile menționate: I. Borziac, V. Chirica, A. David, *L'Aurignacien moyen et tardif de l'espace carpatique-dniestréen. Le Gisement Climauti II*, BAI, XIX, Editura PIM, Iași, 2007, 225 p.; V. Chirica, M.-C. Văleanu, *Umanizarea taurului celest. Mărturii ale spiritualității comunităților cucuteniene de la Ruginoasa-Iași*, BAI, XX, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008, 207 p.; V. Spinei, G. Bilavski (eds.), Ch. J. Halperin, *Russian and Mongols. Slavs and the Steppe in Medieval and Early Modern Russia*, în colecția *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi*, editat Victor Spinei, Editura Academiei Române, București, 2007, 348 p., dar și V. Spinei, L. Munteanu (eds.), *Miscellanea numismatica Antiquitatis. In honorem septagenarii magistri Virgilii Mihailescu-Bîrliba oblata*, *Honoraria*, 4, Editura Academiei Române, București 2007, 265 p. În ton cu ultimul volum, publicat în onoarea colegului Dr. V. Mihailescu-Bîrliba, de menționat este și volumul omagial apărut sub egida Muzeului din Brăila în onoarea profesorului V. Spinei, directorul Institutului de Arheologie Iași, *Români în Europa medievală (între Orientul bizantin și Occidentul latin). Studii în onoarea profesorului Victor Spinei*, Brăila, 2008, 893 p.

X. BIBLIOTECA

Trebuie amintit că, în munca de cercetare, un rol de cea mai mare însemnătate îl are documentarea. În vederea realizării acestui obiectiv, în anul 2008 s-a continuat înregistrarea computerizată a publicațiilor din biblioteca Institutului nostru. Cărțile din biblioteca Institutului de Arheologie pot fi căutate la adresa <http://www.arheo.ro/text/biblio.php>.

Fondul de carte s-a îmbogățit în anul 2008 cu aproximativ **483** volume, în special prin schimburile cu instituțiile similare din străinătate și din țară. Pentru echilibrarea acestor schimburi s-au expediat aproximativ **235** de colete cu publicațiile Institutului (în 32 de țări).

Aceeași problemă dificilă continuă să fie expedierea publicațiilor Institutului în străinătate, deoarece nu am avut la dispoziție suficiente fonduri în acest scop.

XI. DISTINCȚII

I. S-a acordat Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române lucrărilor:

1. C.-M. Lazarovici, Gh. Lazarovici, *Arhitectura Neoliticului și Epocii Cuprului din România*, Institutul de Arheologie Iași, Acta Archeologica Moldaviae, Editura Trinitas, Iași, 2006;

2. L. Bacumenco, *Ținutul Orheiului în secolele XV–XVI*, Institutul de Arheologie Iași, Biblioteca Archeologica Iassiensis 18, Editura Universității “Al. I. Cuza”, Iași, 2006.

II. S-a acordat Premiul „Gh. Brătianu” al Academiei Române – Filiala Iași (pentru tinerii cercetători) următorilor:

1. L. Munteanu, pentru contribuții la lucrarea: V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, I, Institutul European Press, Iași, 2006;

2. G. Bilavschi, pentru contribuții la lucrarea: V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, I, Institutul European Press, Iași, 2006.

XII. VARIA

În buna tradiție instalată deja în cadrul Institutului de Arheologie din Iași, în anul 2008 i-a fost decernat titlul de *membru de onoare* al instituției noastre Prof. Dr. habilitat Ion T. Niculiță, de la Facultatea de Istorie și Filosofie din cadrul Universității de Stat din Republica Moldova. La manifestare, care a avut loc în data de 2 decembrie, au rostit alocuțiuni: Dr. Silvia Teodor, Dr. Silviu Sanie, prof. Dr. Victor Spinei, precum și colegi de la Chișinău ai distinsului arheolog și profesor moldovean.

XIII. LISTA PUBLICAȚIILOR MEMBRILOR INSTITUTULUI

Aparaschivei, Dan

- *Le culte impérial et les flamines municipaux en Mésie Inférieure et Mésie Supérieure*, în *Arheologia Bulgarica*, Sofia, XI, 2007, 3, p. 91–100;
- *Slava Rusă (Ibida), Sector X, Raport arheologic*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România, Campania 2007*, București, 2008, p. 282–284;
- *Isaccea (Noviodunum), Curtina 1 (SC1), Raport arheologic*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România, Campania 2007*, București, 2008, p. 159–161 (în colab.);
- (rec.) Avshalom Laniado, *Recherches sur les notables municipaux dans l'Empire protobyzantin*, Paris, 2002, 296 p, în *Annuario, Istituto Romeno di cultura e ricerca umanistica*, Veneția, VIII, 2006, p. 609–612;
- (rec.) Stephan Fichtl, *La ville celtique (Les oppida de 150 av. J.-C. à 15 ap. J.-C.)*, Paris, 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 378–380;
- (rec.) Javier Andreu Pintado, *Edictum, Municipium y Lex: Hispania en época Flavia (69–96 d. C.)*, Oxford, 2004, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 384–386.

Asăvoaie, Costică

- *Crâmpoie de istorie și de arheologie de pe valea Prutului*, în volumul *Cultura individuală și colectivă – valoare europeană. Sesiune Internațională Educația pentru valori culturale de o parte și de alta a Prutului*, Iași, 2008, p. 42–45 (în colab.);
- *Cotnarii, reper istoric pe un vechi drum voievodal*, în volumul *Cultura individuală și colectivă – valoare europeană. Sesiune Internațională Educația pentru valori culturale de o parte și de alta a Prutului*, Iași, 2008, p. 45–46 (în colab.);
- *O relicvă uitată a Seminariei de la Socola*, în *Monumentul IX*, la lucrările Simpozionului Național *Monumentul – Tradiție și viitor, ediția IX, Iași, 2007*, Iași, 2008, p. 165–179 (în colab.).

Bilavschi, George Aurelian

- (ed), Ch. J. Halperin, *Russian and Mongols. Slavs and the Steppe in Medieval and Early Modern Russia*, în colecția *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi*, editat Victor Spinei, Ed. Academiei Române, București, 2007, 348 p. (în colab.);
- *Accesorii din metal descoperite în Dobrogea, provenite dintr-o colecție particulară*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 323–327 (în colab.);
- *Isaccea (Noviodunum), Curtina 1 (SC1), Raport arheologic*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România, Campania 2007*, București, 2008, p. 159–161 (în colab.).

Bodi, George

- *Considerații preliminare asupra utilajului litic șlefuit din așezarea cucuteniană de la Hoisești – „La Pod”*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 73–85;
- *Experiments with Salt Crystallization*, în *L'exploitation du sel à travers le temps*, editori Dan Monah, Gheorghe Dumitroaia, Olivier Weller, John Chapman, 2008, Piatra Neamț, p. 89–98.

Chiriac, Costel

- *Descoperiri întâmplătoare din epoca fierului în Dobrogea*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 267–275 (în colab.);
- *Contributi all'iconografia dei Cavalieri Danubiani nella Dobrugea (Romania)*, în *Pontica*, XL, 2007, 267–281 (în colab.);
- *Șantierul Oltina, com. Oltina, jud. Constanța, punct "Capul Dealului"*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 211–212 (în colab.);
- *Șantierul Slava Rusă, com. Slava Cercheză, jud. Tulcea (L)Ibida*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 281–287 (în colab.).

Chirica, Vasile

- *L'Aurignacien moyen et tardif de l'espace carpatique-dniestréen. Le Gisement Climăuți II*, BAI, XIX, Ed. PIM, Iași, 2007, 225 p. (în colab.);
- *Umanizarea taurului celest. Mărturii ale spiritualității comunităților cucuteniene de la Ruginoasa-Iași*, BAI, XX, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008, 207 p. (în colab.);
- *Planigrafia nivelului superior de locuire din stațiunea aurignaciană Climăuți II de pe Nistrul Mijlociu. Locuința „din oase și pământ”*, în *Revista Arheologică*, S.N., vol. III, 1–2, Chișinău, 2007, p. 74–88 (în colab.);
- *Paleoliticul superior din spațiul carpato-nistrean: aspecte culturo-genetice și cronostatigrafice*, în *Tyragetia. Arheologie. Istorie Antică*, Serie Nouă, vol. II (XVII), Nr. 1, Chișinău, 2008, p. 9–36 (în colab.);
- *Cadre stratigraphique et chronologique du Gravettien en Europe Centrale*, în *Paleo*, 19, 2007, p. 31–51, (în colab.);
- *Périodisation culturelle, chronologie relative et radiométrique des facies du Paléolithique supérieur de l'espace carpato-dniestréen*, în V. Chirica, M.-C. Văleanu (éds.), *Etablissements et habitations préhistoriques. Structure, organisation, symbole*. Actes du Coll. de Iași, 10–12 déc. 2007, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, IX, 2008, p. 7–50 (în colab.);
- *La maison dans la vie des communautés humaines paléolithiques*, în V. Chirica, M.-C. Văleanu (éds.), *Etablissements et habitations préhistoriques. Structure, organisation, symbole*. Actes du Coll. de Iași, 10–12 dec. 2007, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, IX, 2008, p. 99–131 (în colab.);
- (rec.) N. Ursulescu, C.-M. Lazarovici (coord.), *Cucuteni 120 – Valori Universale*, Iași, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 363–368.

Cojocaru, Victor

- *Din estul elenistic în vestul roman. Observații pe marginea unui volum de studii recent apărut*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 307–321.
- (rec.) Joachim Hupe (ed.), în colaborare cu Claudia Von Behren, *Der Achilleus-Kult im nördlichen Schwarzmeerraum vom Beginn der griechischen Kolonisation bis in die römische Kaiserzeit. Beiträge zur Akkulturationsforschung*, Rahden/Westf., 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 368–376.
- (rec.) *Roms auswärtige Freunde in der späten Republik und im frühen Prinzipat*, editat de Altay Coșkun, în colaborare cu Heinz Heinen și Manuel Tröster, Göttingen, 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 380–384.

- (rec.) *Classica et Christiana 1* (2006), *Orient și Occident în Antichitate: contacte și interferențe. Actele celui de-al V-lea Colocviu româno-italian (Iași, 23–27 aprilie 2005)*, ed. Nelu Zugravu și Mario Girardi, Iași, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 386–391.

Dascălu, Lidia

- *Bronzul mijlociu și târziu în Câmpia Moldovei*, 410 pagini, text și ilustrație, Editura Trinitas, Iași, 2007.

Hriban, Cătălin Iulian

- *Bisericile și relieful urban medieval al Iașilor. O încercare de topografie istorică*, în *România în Europa Medievală (Între Orientul Bizantin și Occidentul Latin)*, Ed. Istros, Brăila, 2008, p.127–162;
- (rec.) *L'occident sur ses marges (VIe–Xe siècles). Formes et techniques de l'intégration Médiévales*, Saint Denis, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 413–415.

Iconomu, Constantin

- *Contributi all'iconografia dei Cavalieri Danubiani nella Dobrugea (Romania)*, în *Pontica*, XL, 2007, 267–281 (în colab.);
- *Descoperiri întâmplătoare din epoca fierului în Dobrogea*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 267–275 (în colab.);
- (rec.) Adrian Florescu, Marilena Florescu, *Cetățile daco-getice din secolele VI–III a. Chr. de la Stâncești (jud. Botoșani)*, Târgoviște, 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 377;
- (rec.) Attila László, *Introducere în arheologie*, Iași, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 417–418.

Ioniță, Ion

- *Barboși – Tirighina (Piroboridava ?) après dix-sept décennies depuis l'apparition de la monographie par Gh. Săulescu*, în V. Sîrbu (Ed.), *Important Sites from the Pre-Roman and Roman Time on the Lower Danube Valley (4th century BC – 4th century AD)*. Proceedings of the International Colloquium, Galați, 10th–12th of May 2007 (Supplementum, Istros, XIV), Editura Istros, Brăila 2007, p. 71–80;
- *Prefață*: Vl. Vornic, N. Telnov, V. Bubulici, L. Ciobanu, *Pruteni. Un centru de olărie dacic din epoca romană (cercetările din 2001 și 2003)*. *Biblioteca de arheologie*, vol. I, Academia de Științe a Republicii Moldova, Chișinău 2007, p. 7–12;
- *Volker Bierbrauer la 65 de ani*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 467–476;
- *Siegmar von Schnurbein la 65 de ani*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 477–484.

Lazarovici, Cornelia-Magda

- *A Copper Age Workshop for Gold at Cheile Turzii – Peștera Ungurească, Transylvania*, în *Circumponcticain Prehistory: Western Eurasian Studies. Global Gratitude to Eugen Comșa for His 85th Birth Anniversary*, published by John Hedges; Compiled and Edited by Lolita Nikolova, Joan Marler, Marco Merlini and Alexandra Comșa, BAR International Series, 2008, p. 197–210 (în colab.);
- *** Neolitische kunst in Rumänien*, editorial director M. Wullschleger, Editura Artem 2008, catalogul expoziției de la Olten, Elveția, 2 iunie – 30 octombrie 2008, fișe pentru diferite obiecte la paginile 200 (nr.16), 201 (nr. 19–21), 202 (nr. 25, 27), 203 (nr. 33–35), 204 (nr. 36), 206 (nr. 49), 212 (nr. 78–79), 214 (103), 215 (nr. 104), 216 (nr. 115);
- *Scânteia, com. Scânteia, jud. Iași. Punct: Dealul Bodești/La nuci*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 274 (în colab.);
- *Ruginoasa, com. Ruginoasa, jud. Iași. Punct: Dealul lui Drăghici*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 264–265 (în colab.);

- *The Workshop for Gold at Cheile Turzii – Peștera ungiurească/Peștera caprelor. Archaeological Excavations 2003–2004*, în *Annals of the Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity”Tiberiu Popovici”*, vol. 6, 2008, Ed. Mediamira Science Publisher, Cluj-Napoca 2008, p. 153–158 (în colab.);
- *Cheile Turzii – Peștera ungiurească/Peștera caprelor: orizontul toarte pastilate – Bodrogkeresztúr. Campaniile 2003–2004*, în volumul omagial N. Ursulescu, Iași 2008 (în colab.);
- *Fragmentarea rituală a idolilor și obiectelor de cult în Neolitic și Epoca Cuprului*, în *Acta Musei Tutovensis*, 3, Bârlad 2008, p. 7–15 (în colab.);
- *The Architecture of Temples/Sanctuaries in Banat and Transylvania during Neolithic and Copper Age Periods*, în volumul *Spiritualitatea în ținuturile carpato-ponto-danubiene în preistorie*, Fundația „Rădăcinile Europei”, București 2008, p. 65–76 (în colab.);

Mihailescu-Bîrliba, Virgil

- *Das Geld und die Münze*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 199–220;
- (rec.) Katerini Liampi, *Argilos. A Historical and Numismatic Study*, Kerma I, Athens, 2005, 377 p. (including 7 charts and 18 tables) + 27 pls., în *Dacia*, Ed. Academiei, București, N.S., 52, 2008, p. 265–267;
- *Mircea Babeș la 65 de ani*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 451–454.

Monah, Dan

- *Cercetări arheobotanice în tell-ul calcolitic Poduri-Dealul Ghindaru*, în *Bibliotheca Memoriae Antiquitatis*, XIX, Ed. Constantin Matasa, Piatra Neamț, 2008, 212 p. (în colab.);
- *Sarea în preistoria României*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 53–82.
- *Le sel dans la préhistoire de la Roumanie*, în N. Morere (Ed.), *Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad*, vol. 1, Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, 2007, p. 121–164;
- *Analyses et modélisation spatiale autour des sources salées de Moldavie précarpatique durant la Préhistoire*, în: N. Morère Molinero (ed.), *Las salinas y la sal de interior en la historia : economía, medioambiente y sociedad*, Sigüenza, 2006. ed. Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, p. 165–184 (în colab);
- *Poduri, com Poduri, jud, Bacău*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București, 2008, p. 230–231 (în colab).

Minea, Bogdan

- *La maison dans la vie des communautés humaines paléolithiques*, în V. Chirica, M.-C. Văleanu (éds.), *Etablissements et habitations préhistoriques. Structure, organisation, symbole*. Actes du Coll. de Iași, 10–12 dec. 2007, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, IX, 2008, p. 99–131 (în colab);
- *O relicvă uitată a Seminariei de la Socola*, în *Monumentul IX. Lucrările Simpozionului Național Monumentul – Tradiție și viitor, ediția IX, Iași, 2007*, Iași, 2008, p. 165–179 (în colab);
- *Crâmpoie de istorie și de arheologie de pe valea Prutului*, în volumul *Cultura individuală și colectivă – valoare europeană*. Sesiune Internațională Educația pentru valori culturale de o parte și de alta a Prutului, Iași, 2008, p. 42–45 (în colab);
- *Unitatea culturală eneolitică est-carpatică. Aspecte istoriografice*, în volumul *Cultura individuală și colectivă – valoare europeană*. Sesiune Internațională Educația pentru valori culturale de o parte și de alta a Prutului, Iași, 2008, p. 38–39 (în colab);
- (rec.) Vasile Chirica, Octavian Liviu Șovan, *Civilisations préhistoriques et protohistoriques de la zone de Prut moyen*, Iași-Botoșani, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 380.

Munteanu, Lucian

- (ed.), *Miscellanea numismatica Antiquitatis. In honorem septagenarii magistri Virgilii Mihailescu-Bîrliba oblata*, Honoraria, 4, Editura Academiei Române, București 2007, 265 p. (în colab);
- *Pe marginea tezaurului monetar descoperit la Iași–2002 (expoziție, simpozion, editare)* (Concerning the Monetary Hoard of Iași – 2002 [Exhibition, Symposium, Editing]), în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 441–443.;
- *Virgil Mihailescu-Bîrliba at an Anniversary Moment of Mark*, în V. Spinei, L. Munteanu (eds.), *Miscellanea numismatica Antiquitatis. In honorem septagenarii magistri Virgilii Mihailescu-Bîrliba oblata*, Honoraria, 4, Ed. Academiei Române, București 2007, p. 23–28 (în colab);
- *Slava Rusă, com. Slava Cercheză, jud. Tulcea [L[Ibida]]* (Slava Rusă, Slava Cercheză, dep. of Tulcea – L[Ibida]), în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2007*, București 2008, p. 281–287 (în colab);
- *Descoperiri monetare din județul Vaslui*, în *Elanul* 69 (2007), p. 1–3 (în colab);
- (rec.) V. Mihailescu-Bîrliba, *Numismatica*, I, Bibliotheca Archaeologica Iassensis, XV, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași 2005, 177 p. și 9 pl., în *Arheologia Moldovei* XXX, 2007, p. 416–417;
- *Addendum la tezaurul monetar de la Iași (2002) (Addendum du trésor monétaire de Iași)*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 221–235 (în colab).

Poruciuc, Adrian

- *Historical Implications of a Romanian Lexical Family of Old Germanic Origin (ban, bănat, băni, bănui, bântui)*, în *The Mankind Quarterly* (Washington, D.C.), Vol. 48, No. 3, Spring, p. 353–395;
- *Two Romanian Terms (tureci and cioareci) based on Old Germanic Designations of Leg-Coverings*, în *The Journal of Indo-European Studies* (Washington, D.C.), Vol 36, Numbers 1 & 2, Spring/Summer, p. 163–184;
- *Ivănescu față cu neo-roeslerienii*, în vol. *Comunicarea: ipoteze și ipostaze*, p. 28–43, ed. Luminița Hoară Cărașu. Iași;
- *Rom. Gard – un vechi germanism și implicațiile sale lingvistice și istorice*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 343–357;
- *Întru amintirea lui Alexander Fol (1933–2006)*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 487–490;
- (rec.) Gérard Chouquer, François Favory, *Dicționar de termeni și expresii gramatice*, Iași, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 391–393.

Popovici, Rodica

- –

Rubel, Alexander

- (ed.), *Deutschsprachige Öffentlichkeit und Presse in Mittelost- und Südosteuropa (1848–1948)*, Hartung-Gorre Verlag, Konstanz, 2008 (în colab);
- (ed.), Sebastian Brather, *Archaeology and Identity. Central and East Central Europe in the Earlier Middle Ages*, Editura Academiei Române, București 2008 (în colab);
- (ed.), *Erinnerungskultur in Mitteleuropa*, Editura Paideia, București 2008 (=Transcarpathica, Germanistisches Jahrbuch Rumänien, 3, 2005) (în colab);
- *Deutschsprachige Pressebestände der Universitätsbibliothek Iasi/Jassy (unter besonderer Berücksichtigung der Bukowiner Presselandschaft)*, în A. Corbea-Hoișie, I. Lihaciu, Al. Rubel (eds.), *Deutschsprachige Öffentlichkeit und Presse in Mittelost- und Südosteuropa (1848–1948)*, Hartung-Gorre Verlag, Konstanz 2008, p. 591–597 (în colab);
- *Rumänien. Raum und Bevölkerung*, în: *Spiegelungen. Zeitschrift für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas* 3/57 (2008), p.195–196;

- *Sebastian Brather: Ein klingender Name in der europäischen Archäologie*, în S. Brather, *Archaeology and Identity. Central and East Central Europe in the Earlier Middle Ages*, ed. By V. Spinei and Al. Rubel, Editura Academiei, București 2008, p.11–13 (în colab);
- *Die sieben Leben des Leutnant Jünger. Erinnerungskultur als Pflicht des Überlebenden*, in: *Transcarpathica, Germanistisches Jahrbuch Rumänien*, 3, 2005 (2008), p. 65–85;
- (rec.) Hermann Parzinger, *Die Skythen*, München, 2004, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 377–378;
- (rec.) Octavian Bounegru, *Trafiquants et navigateurs sur le Bas-Danube et dans le Pont Gauche à l'époque romaine*, Wiesbaden, 2006, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 394–395.

Sanie, Silviu

- *A Fragment of Hellenistic Description Discovered in the Getic Fortress of Barboși-Galați County*, în *Istros*, XIV, 2007, p. 155–176;
- *Descoperiri mărunte la Barboși-Galați (II)*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 297–305.
- *Ioan Mitrea, membru de onoare al Institutului de Arheologie din Iași*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 461–463.

Spinei, Victor

- (ed.), Ch. J. Halperin, *Russian and Mongols. Slavs and the Steppe in Medieval and Early Modern Russia*, în colecția *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi*, edidit Victor Spinei, Editura Academiei Române, București, 2007, 348 p (în colab.);
- (ed.), *Miscellanea numismatica Antiquitatis. In honorem septagenarii magistri Virgilii Mihailescu-Bîrliba oblata*, Honoraria, 4, Editura Academiei Române, București 2007, 265 p. (în colab.);
- (ed.), Sebastian Brather, *Archaeology and Identity. Central and East Central Europe in the Earlier Middle Ages*, Editura Academiei Române, București 2008 (în colab.);
- (red. responsabil) *Arheologia Moldovei*, vol. XXX, 2007 (apărut în 2008), Editura Academiei Române, București.
- *The Cumanic Bishopric – Genesis and Evolution*, în *The Other Europe in the Middle Ages. Avars, Bulgars, Khazars, and Cumans*, ed. F. Curta, cu asist. lui R. Kovalev, Editura Brill, Leiden – Boston, 2008, p. 413–456;
- *Episcopia cumanelor – Coordonate evolutive*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 139–182;
- *Virgil Mihailescu-Bîrliba at an anniversary moment of mark*, în V. Spinei, L. Munteanu (eds.), *Miscellanea numismatica Antiquitatis. In honorem septagenarii magistri Virgilii Mihailescu-Bîrliba oblata*, Honoraria, 4, Editura Academiei Române, București 2007, p. 23–28 (în colab);
- *Sebastian Brather: Ein klingender Name in der europäischen Archäologie*, în S. Brather, *Archaeology and Identity. Central and East Central Europe in the Earlier Middle Ages*, ed. By V. Spinei and Al. Rubel, Editura Academiei Române, București 2008, p.11–13 (în colab);
- *Introduction*, în vol. Ch. J. Halperin, *Russia and the Mongols. Slavs and the Steppe in Medieval and Early Modern Russia*, Editura Academiei Române, București, 2007, p. 7–9;
- *O sinteză de indubitabilă relevanță*, în vol. Gh. Postică, *Civilizația medievală timpurie din spațiul pruto-nistean (secolele V–XIII)*, Editura Academiei Române, București, 2007, p. 7–9;
- *O nouă prospectare sintetică a istoriei românilor*, în vol. I. Țurcanu, *Istoria românilor (cu o privire mai largă asupra culturii)*, Editura Istros, Brăila, 2007, p. IX–XI;
- *Stagiul de documentare la Römisch-Germanische Kommission de la Frankfurt am Main (august 2006)*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 445–449.
- *Completări la un articol privitor la cronica atribuită lui Amaretto Mannelli*, în *Studii și materiale de istorie medie*, XXV, 2007, p. 220–222;
- (rec.) L. Bejenaru, *Arheozoologia spațiului românesc medieval*, Iași, 2003, în *Revue Roumaine d'Histoire*, XLVI, 2007, 1–4, p. 388–390;
- (rec.) D. Ciobanu, *Exploatarea sării în perioada marilor migrații (sec. I–XIII e.n.) în spațiul carpato-dunărean*, Buzău, 2002, în *Revue Roumaine d'Histoire*, XLVI, 2007, 1–4, p. 390–393;

- (rec.) A. Ioniță, *Spațiul dintre Carpații Meridionali și Dunărea Inferioară în secolele XI–XIII*, București, 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 405–406.

Teodor, Dan Gh.

- *Obiecte creștine din secolele VIII–XI la nordul Dunării de Jos*, în *În memoria lui Alexandru Elian*, Timișoara 2008, p. 340–352;
- *Ioan Mitrea: repere ale activității științifice*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 463–465;
- *Profesorul universitar Ștefan Olteanu la 80 de ani*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, 2007, p. 485–486.

Fără a fi lipsit neajunsuri, în special cele legate de tergiversarea soluționării în instanță a problemei clădirii, dar și în ceea ce privește investițiile în spațiile cu birouri, bibliotecă etc., cel puțin din punct de vedere științific, Institutul de Arheologie din Iași putem afirma că a avut o activitate consistentă în anul 2008. Din păcate, trebuie să amintim și faptul că nu toți cercetătorii au înțeles să răspundă la solicitările impuse de munca într-un Institut de cercetare al Academiei Române, fapt reflectat cel mai bine în activitatea prezentată mai sus. De asemenea, este demn de remarcat că tinerii cercetători, cu unele excepții, au început să confirme, atât prin publicații de valoare, cât și prin interesul pentru cercetarea de teren, extrem de importantă în derularea în condiții optime a activității într-un Institut cu profilul arheologie.

Pe termen scurt și mediu este imperios necesară atragerea de fonduri pentru cercetarea științifică, atât prin intermediul proiectelor interne și internaționale, dar și din sponsorizări sau alte surse. Practic, adaptarea la noile condiții de cercetare reprezintă, de acum, un scop în sine, pentru funcționarea în condiții optime a Institutului de Arheologie din Iași al Academiei Române.

DAN APARASCHIVEI

ZUR GRIECHISCHEN EPIGRAPHIK DES SCHWARZMEERRAUMS UND KLEINASIENS.

BERICHT ÜBER EINE INTERNATIONALE TAGUNG AN DER UNIVERSITÄT TRIER/DEUTSCHLAND

Anlässlich des Forschungsaufenthaltes von Dr. Victor Cojocaru als Stipendiat der Alexander von Humboldt-Stiftung an der Universität Trier wurde dort am 16. und 17. Februar 2009 ein „Epigraphisches Kolloquium zum Pontos und zum kleinasiatischen Raum“ durchgeführt. Zugleich fügte sich diese Veranstaltung in das Programm des Trierer Sonderforschungsbereiches (SFB) 600 „Fremdheit und Armut. Wandel von Inklusions- und Exklusionsformen von der Antike bis zur Gegenwart“, spezieller in den Rahmen des Teilprojekts „Fürsorgemaßnahmen und Euergetismus als kulturelles und gesellschaftliches Phänomen im hellenistischen und römischen Kleinasien sowie im spätrepublikanischen und kaiserzeitlichen Italien“. Prof. Dr. Christoph Schäfer, der Leiter des kleinasiatischen Teils dieses Projekts, organisierte das Kolloquium in Verbindung mit dem Verfasser dieses Berichts in dessen Eigenschaft als Betreuer von Herrn Cojocaru im Rahmen des Humboldt-Stipendiums.

In seiner Einführung begrüßte der Unterzeichnete das Ziel des Kolloquiums: den wissenschaftlichen Nachwuchs mit den Inhalten und Methoden der griechischen Epigraphik vertraut zu machen und einen Gesprächskreis sowohl für die weiteren Forschungen von Herrn Cojocaru als auch für die Arbeiten des SFB-Projekts aufzubauen. Die besondere Bedeutung der Veranstaltung ergab sich aus der hervorragenden Kompetenz der Referenten und dem Charakter der von ihnen behandelten Texte und Probleme.

Den Anfang machte Priv.-Doz. Dr. Christof Schuler, Erster Direktor der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts in München. Den wiederholten Surveys im kleinasiatischen Lykien verdankt er nicht nur seine große landeskundliche und epigraphische Erfahrung,

sondern auch eine Reihe unveröffentlichter Inschriften. Thema seines Vortrages waren „Neue Inschriften aus Tyberissos und Timiussa (Lykien)“. Sehr aufschlussreich war es, wie er die neuen Texte nach verschiedenen Seiten hin interpretierte: Bestattungsrecht in späthellenistischer Zeit, politische Organisation der Gemeinden, Familien und Onomastik.

Der folgende Referent, Prof. Dr. Elmar Schwertheim, Leiter der Arbeitsstelle Asia Minor der Universität Münster, ist mit zahlreichen von ihm verfassten bzw. herausgegebenen Werken zu den Inschriften und Kulturen Kleinsasiens hervorgetreten. In seinem Vortrag „Thermai Granikaiai. Zu einer neuen Inschrift aus Kyzikos“ legte er eine umfangreiche, jedoch nicht vollständig erhaltene Ehreninschrift für einen *oikonomos* vor, der sich um die Versorgung der Bevölkerung und um die Wiederherstellung eines Bades verdient gemacht hatte. Herr Schwertheim analysierte in erster Linie die Aussagen dieses Textes für die historische Geographie der Region, doch wurden auch andere Aspekte der Inschrift von ihm ausgewertet.

Der Vortrag von Prof. Dr. Michael Wörrle, früherer Erster Direktor der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik, zum Thema „Die Asylie von Aizanoi, oder: Wie man Epigraphik besser nicht machen sollte“ zeigte allen Teilnehmern, warum der Referent zu den international führenden Epigraphikern gehört. Durch minutiöse Beobachtung und Analyse einer schwierigen, bisher nicht sicher geklärten Textstelle gelangte er zu einer völlig neuen Lesung des Passus. Daraus ergaben sich Schritt für Schritt immer weitere Aufschlüsse über die Beziehungen zwischen Aizanoi und Rom. Aus dem spannenden Vorgehen von Herrn Wörrle lernten die Teilnehmer zwar, „wie man Epigraphik besser nicht machen sollte“, doch sie erfuhren auch und vor allem, wie viel philologisches und historisches Rüstzeug man braucht, um einen Text erfolgreich zu bearbeiten.

War der erste Teil des Kolloquiums (16.2.) Kleinasien gewidmet, so gehörte der zweite Teil (17.2.) vorwiegend dem Schwarzmeerraum und den rumänischen Wissenschaftlern. Zunächst referierte Prof. Dr. Alexandru Avram, früher Bukarest, jetzt Université du Maine in Le Mans, über einen neuen Patronus der Stadt Kallatis: Cn. Cornelius Lentulus Augur. Als Herausgeber des Corpus der Inschriften von Kallatis konnte Herr Avram aus seiner umfassenden Vertrautheit mit den lokalen Inschriften schöpfen, doch seine ingeniöse Ergänzung und Interpretation des sehr fragmentarischen Textes eines Ehrendenkmals setzten noch viel mehr voraus: eine große Erfahrung in der griechischen Epigraphik überhaupt und eine präzise Kenntnis der Geschichte und römischen Administration Moesiens.

Das abschließende Referat hielt Dr. Victor Cojocaru vom Institut für Archäologie der Rumänischen Akademie in Iași. Das wissenschaftliche Ziel seines Humboldt-Stipendiums besteht in der Untersuchung der Beziehungen Skythiens und Kleinskythiens zu anderen Regionen der griechischen und römischen Welt auf der Grundlage epigraphischer Quellen bis zum 3. Jahrhundert n.Chr. In Trier hat er sich besonders den Proxeniern zugewandt. Sein sehr interessanter Kolloquiumsvortrag beleuchtete eine Inschrift aus diesem Bereich: „Von Byzantion nach Olbia: Zur Proxenie und zu den Außenbeziehungen auf der Grundlage einer Ehreninschrift“. Es handelte sich um den Beschluss der Byzantier für den Olbiopoliten Orontas (Orontes), Sohn des Ababos (IOSPE I² 79). Der große inhaltliche Reichtum dieses Textes bot viele Anhaltspunkte sowohl für das Verhältnis zwischen Olbia und Byzantion als auch für die Beziehungen Olbias zu Rom.

An die Vorträge schloss sich jeweils eine rege Diskussion der Referenten untereinander und mit dem Publikum an. In seinem Schlusswort unterstrich Prof. Schäfer noch einmal den Nutzen und den Erfolg der Veranstaltung, die von allen als eine willkommene und notwendige Ergänzung des Lehr- und Forschungsangebots betrachtet wurde.

Am Ende dieses kurzen Berichtes möchte der Verfasser herzlichen Dank aussprechen: Herrn Kollegen Schäfer und seinem Team für die organisatorische Vorbereitung und Durchführung des Kolloquiums, der Alexander von Humboldt-Stiftung für deren Finanzierung.

HEINZ HEINEN

ION NICULIȚĂ – MEMBRU DE ONOARE AL INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE DIN IAȘI

ION NICULIȚĂ – REPERE BIOGRAFICE

Inițiativa Institutului nostru de a coopta membri de onoare în rândurile sale, ne-a oferit posibilitatea de a avea printre noi eminente profesori, cercetători și muzeografi, din mai multe centre din țară, care s-au distins prin activitatea lor științifică și care au colaborat cu institutul nostru sau cu diferite muzee din Moldova, abordând și probleme legate de zonele est-carpatică. De data aceasta, avem bucuria să avem în mijlocul nostru pe cunoscutul profesor și cercetător de la Universitatea de Stat din Chișinău, dr. Ion Niculiță. Vechi colaborator, prezent la Iași de fiecare dată la cele mai importante evenimente ale Institutului nostru și ale Facultății de Istorie din Universitatea *Al. I. Cuza*, domnul profesor este deja bine cunoscut ca o persoană cu multe calități, unanim apreciate.

Domnul Ion Niculiță este român basarabean dintr-o zonă din stânga Prutului a raionului Cahul și descinde dintr-o familie din neamul Pârvan, pe linie maternă, și e hotărât să ducă mai departe dragostea marelui savant pentru istoria neamului, de a dezlega tainele trecutului din toate ținuturile locuite altădată de marea civilizație a traco-geților.

Spre deosebire de mulți intelectuali basarabeni, care și-au făcut studiile în afara țării, la Moscova sau Leningrad, prof. Ion Niculiță și-a realizat pregătirea profesională la Universitatea din Chișinău, în perioada 1958–1963, avându-l ca mentor pe cunoscutul profesor Em. Rikman, care i-a insuflat dragostea pentru arheologie, cooptându-l de timpuriu în cercetările sale din unele obiective dintre Nistru și Prut, printre care și cele de la Delacheu, Comrat și Sobari. A fost remarcat de eminentul absolvent al Sorbonei, prof. Rudolf Enghelgardt, care i-a intuit pasiunea pentru istorie și vocația pedagogică oprindu-l ca asistent la catedra de Istorie Universală a Facultății de Istorie a Universității de Stat din Chișinău. Și-a pregătit teza de doctorat consacrată geților din secolele IV–III î. Hr. din spațiul pruto-nistean, la Universitatea *Lomonosov* din Moscova, în perioada 1968–1971, fiind îndrumat de mari savanți precum academicienii Boris Rybakov și Boris Grakov, Arcykhovskij, V. Janin, F. Kyzlasov, de profesori apreciați pentru realizările lor în cercetarea arheologică, precum și I. Iacenko, A. Meliukova și alți specialiști în istorie veche, alături de care a participat și la unele investigații arheologice.

La Facultatea de Istorie din Chișinău a urcat toate treptele didactice, de la lector la conferențiar, în anul 1992 fiind confirmat în gradul de doctor habilitat, i s-a acordat titlul de profesor universitar. Începând din anul 1983 a condus Catedra de Istorie Antică și Medievală, iar din 1990 conduce Catedra de Arheologie și Istorie Antică.

Mulți ani a fost singurul arheolog la Facultatea de Istorie din Chișinău preocupat de aprofundarea istoriei vechi din Republica Moldova. An de an, a participat alături de arheologii sovietici care făceau săpături în diferite așezări și necropole din Republica Moldova, cum au fost, printre alții, G. Feodorov, Galina Smirnova, iar în urma repetatelor cercetări de teren și a unei temeinice documentări a întocmit, în colaborare cu Marina Romanovskaja de la Moscova și V. Lăpușnean, *Repertoriul arheologic al monumentelor din epoca fierului din Moldova*, publicat la Chișinău, 1974, lucrare care a stat la baza a numeroase studii referitoare la probleme legate de epoca fierului în zona est-carpatică.

Cu timpul, prof. Ion Niculiță și-a creat numeroși adepți moldoveni, studenți apoi colaboratori, pe care i-a adunat în jurul său, formând un puternic colectiv de arheologi tineri, o adevărată școală, împreună cu care a organizat săpături arheologice pe întreg cuprinsul țării, încurajându-i să realizeze săpături proprii și care au adus contribuții valoroase, cunoscute și apreciate în lumea specialiștilor din țară și străinătate. Îi putem aminti aici pe Gh. Postică, Tudor Arnăut, Aurel Zancoci, Valeriu Banaru, Sergiu Mateev, Natalia Mateevici, Eugen Potângă și alții, unii desăvârșindu-și specializarea prin doctorat sub conducerea sa.

Activitatea științifică a prof. Ion Niculiță s-a evidențiat de timpuriu, prin cercetarea exhaustivă a unor mari obiective arheologice, printre care se remarcă săpăturile de la Hansca, așezarea și necropola de la Limbari și din alte puncte din această microzonă, cărora le-a închinat mulți ani, redactând împreună și cu alți colaboratori ca Ion Hâncu, Isac Rafalovici sau E. Rikman, peste 15 rapoarte și studii, prezentate la diferite simpozioane, privind în special civilizația getică din această zonă, publicate în mai multe reviste de specialitate, printre care, *Sovetskaja Archeologia*, *Kratkie Soobščenia* sau *Arkheologiceskie otkrytia* de la Moscova, în prima sa carte, teza de doctorat, *Geții din secolele IV–III î.e.n. din spațiul Carpato-Nistrean, (Gety IV–III vv. d.n.e. v Dnestrovsko-Karpatskikh zemljakh)*, ed. Știința, Chișinău, 1977, și în a doua carte, mult mai extinsă, *Tracii de nord în secolele VI–I î. H., (Severnye frakijcy v VI–I vv. do n. e)*, Chișinău, 1987.

A continuat săpăturile lui Gh. Smirnov de la Butuceni, așezare getică fortificată cu mai multe nivele de locuire, cercetări finalizate prin colaborarea cu Institutul Român de Tracologie și realizarea, în colaborare, a *Monografiei arheologice*, publicată în seria *Biblioteca Thracologica* XXXVI, 2002, a Institutului român de profil. A continuat să cerceteze o fortificație asemănătoare, la Potârca-Trebujeni, apoi alte obiective din sudul Basarabiei, la Orlovka-Kartal, Satu Nou-Novoselskoe și Novonekrasovka, în colaborare cu muzeul din Odessa și Institutul de Tracologie, unde s-au cercetat vestigiile ale unor intense locuiri de la începutul civilizației getice și până în secolul I î. Hr. Se remarcă cercetările din așezarea civilă de la Cartal-Orlovka II din secolele I î. Hr.–III d. Hr., cu complexe închise, ce conțineau material bogat, ilustrând o intensă și de durată locuire. Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate la sesiuni științifice și publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate și în volumul *Prezența romană în zona nord-vest pontică*, Chișinău, 2000, în colaborare cu Alex. Popa.

În ultimii ani, împreună cu întregul său colectiv de specialiști, I. Niculiță a reluat săpăturile fostului arheolog de la Chișinău Gh. Smirnov, la complexul de așezări fortificate din microzona Saharna, raionul Rezina, unde de asemenea cercetează sistemul de apărare și alte aspecte privind civilizația traco-geto-dacică din zona centrală a Moldovei, din mileniul I î. Hr. Un studiu relativ recent, *Les monuments thraco-gètes de la zone de Saharna*, a fost publicat în *Studia Antiqua et Archaeologica*, Iași, 2003, iar la cel de al IX-lea Congres de Tracologie a fost prezentat un studiu detaliat bazat pe rezultatele săpăturilor de la Saharna Mare și Saharna Mică, *Sistemul defensiv la traco-geții din regiunea Nistrului Mijlociu*, publicat în volumul II, Chișinău, 2004, cu lucrările congresului menționat.

A participat cu comunicări importante la Congrese Internaționale, de la Moscova, București, Sofia, Odessa, Kiev, sau la sesiuni științifice, printre care cele de la Donețk, Harkov, Ujgorod, Lvov, Reni și altele. În toate lucrările sale, bazate pe o temeinică documentare, a subliniat analogiile cu descoperirile din alte zone din estul Europei, remarcând unitatea civilizației traco-getice și continuitatea acestei civilizații, începând cu cele mai vechi urme și până la apariția primelor formațiuni statale vechi românești.

Remarcăm în mod deosebit contribuțiile sale exprimate în urma cercetărilor din obiective de la începutul primului mileniu d. Hr., cu privire specială asupra săpăturilor de la Sobari, raionul Sorooca, secolele II–III d. Hr., subliniind continuitatea dacilor în epoca romană și romanizarea din secolele IV–VII.

Opera sa științifică s-a întregit prin publicarea, în diferite edituri, printre care și cele didactice și pedagogice, a manualelor de istorie pentru elevi; i se datorează și capitole importante, privind istoria veche, din *Tratatul de Istoria Moldovei*.

În ceea ce privește legăturile cu țara noastră și mai ales cu Iași, acestea datează de mult timp, când domnul Ion Niculiță a fost invitat la Facultatea de Istorie, la schimb cu prof. N. Gostar, și când a putut fi auzit vorbind, în simpatica limbă *moldovenească*, în amfiteatrul A.D. Xenopol al Universității din Iași, despre cercetarea arheologică din Republica Moldova.

A revenit frecvent începând din anul 1990, când a devenit și membru activ al Institutului Român de Tracologie, fiind cooptat în Consiliul Științific al Institutului și în Consiliul de redacție, a revistei *Thraco-Dacica*. A fost, de asemenea, ales membru al *Consiliului Internațional de Studii Indo-Europene și Thracice*, și în *Comisia Internațională pentru promovarea studiilor indo-europene și thracice*. În această calitate a participat activ la evenimentele organizate de aceste comisii și de institut, simpozioane și congrese, prezentând comunicări interesante, legate în special de aspecte ale civilizației traco-getice din spațiul nord-pontic și relațiile ei cu alte zone. A fost prezent la simpozioanele de la Satu Mare, Herculane, Tulcea, Miercurea Ciuc, Bacău, Constanța, de mai multe ori la Mangalia și la altele. De fiecare dată a fost însoțit de colaboratorii săi, printre care, regretatul Ion Hâncu, de Gh. Postică, Tudor Arnăuț și Aurel Zanoci, o echipă care se remarcă prin seriozitate și prin calitatea lucrărilor prezentate. A organizat și la Chișinău diferite manifestări științifice privind cercetările din domeniul tracologiei, împreună cu grupul de tineri arheologi care au efectuat săpături arheologice în diferite sururi, nu numai din Moldova, ci și în alte locuri din afara Republicii Moldova.

În anul 2004 a organizat cel de al IX-lea Congres Internațional de Tracologie la Chișinău-Vadul lui Vodă, cu tema *Tracii și lumea circumpontică*, cu largă participare internațională, încercând să continue o

tradiție în cercetarea tracologică, și care, din nefericire, nu s-a putut continua și în România datorită reformării Institutului Român de Tracologie. Lucrările congresului s-au publicat în limbi de circulație, în trei volume consistente, *Thracians and Circumponic World*, apărute în același an, realizat în condiții excelente, bine primite de lumea științifică internațională.

Domnul prof. Ion Niculiță este un om devotat meseriei de dascăl, își iubește mult studenții, de care se îngrijește în mod deosebit, atât în șantierele arheologie cât și în calitate de șef de catedră și decan, funcție pe care o îndeplinește începând din anul 1993. S-a remarcat întotdeauna prin ținuta sa ireproșabilă, prin modestie și disciplină, demne de a fi urmate de cei care sunt în preajma sa.

Stimate domnule prof. Ion Niculiță, mă bucur ca, în numele colegilor de la Institutul de Arheologie din Iași, să vă urăm bun venit în mijlocul nostru. Vă dorim mulți ani, multă sănătate, putere de muncă, noi împliniri și cât mai multe realizări întru progresul arheologiei și istoriei românești.

SILVIA TEODOR

ION NICULIȚĂ – OM ȘI SAVANT

Natura omului, așa după cum a fost gândită de Cel de Sus, este de a privi cu încredere în viitor. Profesorul Ion Niculiță este o mărturie vie a Creației: viitorul său l-a văzut în studierea trecutului. În năvalnica sa nerăbdare de a cunoaște și a înțelege viitorul, el și-a consacrat întreaga sa viață dezvăluirii vălului misterios al trecutului, al unui trecut glorios, dar îndepărtat.

Intrigat inițial de fermecătoarea curiozitate a juneții, înzestrat de la Dumnezeu cu o minte ageră, ajutat de o puternică forță spirituală internă, îmbogățit de ani cu o înțelepciune de multe ori profetică, destinul vieții și-a urmat calea lui legitimă, făcându-i un nume ilustru printre oamenii de știință arheologi din ultimele decenii ale secolului al XX-lea și până în prezent.

Domnia Sa este autorul a numeroase studii consacrate „lumii trace”, studii care au văzut lumina zilei atât în țară cât și departe peste hotarele ei, studii care, prin documentare și judecăți de valoare, au adus un aport esențial în cunoașterea trecutului.

De o modestie deosebită, autocritic și, cu un fin și consecvent spirit al umorului, domnia sa nu pretinde, iarăși o frază sacramentală a sa, că „a făcut gaură în apă”. Totuși studiile sale, însoțite de o examinare critică pătrunzătoare a surselor investigate, sunt înalt apreciate în lumea savanților arheologi.

Cunosc bine situația, n-au trecut încă nici 40 de ani de când îl cunosc pe profesorul Ion Niculiță, de aceea îmi permit să apreciez că entuziasmul și curajul tinereții îl însoțesc pretutindeni și mă bucură faptul că atinsele culmi îl fac și mai insistent, și mai consecvent în privința realizării unor visuri neîmplinite încă...

Așadar, cu frumoasa ocazie de astăzi, doresc să subliniez două din principalele merite atinse de profesorul Ion Niculiță: Omul și Savantul.

Profesorul, care întrunește aceste calități poate fi mândru de viața și opera sa. Iar cu el, ne mândrim și noi, elevii și discipolii săi.

ION EREMIA

OMAGIU PROFESORULUI ION T. NICULIȚĂ

Colegă de investigații, cu explorări în aceeași epocă, atât în spațiul dintre Carpați și Prut, cât și în cel dintre Prut și Nistru (atât cât a mai fost lăsat din teritoriul Moldovei istorice), colaborând cu omagiatul și în acțiunile Institutului de Tracologie, dr. Silvia Teodor a putut prezenta punctual realizările sale.

Privirea mea, fără a fi la fel de apropiată, nu este nici atât de depărtată. Cunoașterea parcursului cronologic, a performanțelor celui de la care preluăm ștabela cercetării istoriei geților, se înscrie între obligațiile profesiei. În cazul de față, am plăcuta misiune de a justifica în fața dumneavoastră hotărârea Consiliului Științific de a decerna titlul de Membru de Onoare al Institutului de Arheologie Iași domnului Profesor Ion T. Niculiță, de la Universitatea de Stat din Chișinău.

Personalitatea pe care o onorăm, arheolog și istoric, și-a consacrat o mare parte a vieții cercetărilor unui mileniu din istoria veche a unui spațiu care este doar al Basarabiei natale.

Urmărindu-i activitatea de arheolog, constatăm că a efectuat săpături arheologice în așezări și cetăți, unele obiective cu sisteme complexe de apărare, construcții de mare diversitate prin materiale utilizate și destinații – de la lut la piatră, de la bordei la edificiu de cult. A publicat cu grija cuvenită toate categoriile de materiale descoperite răbdător, de la ceramică la armament, obiecte de podoabă, importuri.

A zăbovit, revenind prin săpături pentru verificări, adăugiri sau excluderi temporare, prin vaste lecturi, pentru a aduna materiale necesare elaborării lucrării *Tracii septentrionali în secolele VI–I î. D. Hr.* Acești *Severnye frakijcy* apar în multe titluri ale întinsei liste de lucrări a persoanei omagiate. Cele două doctorate la prestigioasa Universitate moscovită “M. V. Lomonosov” au contribuit substanțial la formarea ca cercetător a tânărului cadru didactic Ion T. Niculiță. Tezele sale de doctorat au devenit lucrări de referință în domeniu.

Cercetările așezărilor și cetăților de la Hansca și Butuceni, siturilor din zona Saharna vor fi totdeauna legate, în primul rând, de numele lui Ion T. Niculiță.

A făcut pasul de la arheologie la istorie prin atenta lectură a scrierilor antice, îndeosebi a celor referitoare la spațiile cercetate și a etniilor din acea zonă, a condus materialele arheologice însoțite de informații literare către fundamentarea afirmațiilor. Fiecare parte a compunerii are stilul adecvat. Aduce cititorul pe meleagurile Butucenilor, în prejma Răutului și a codrilor Orheiului, cu talent și iubire pentru locurile de legendă, adeseori populate de eroi sadovenieni. Descrierea complexelor arheologice, a materialelor, beneficiază evident de expunere prevalent tehnică, iar concluziile relevă un istoric cu vastă cultură umanistă.

În anul 1982 mă aflam la Moscova și urma să plec pentru o săptămână la Chișinău. Pentru cele scrise despre modul inacceptabil de interpretare a romanizării într-o conferință a istoricilor de la Chișinău, în cartea mea *Civilizația romană la est de Carpați* (p. 227), mi-a fost anulată deplasarea. Așadar, nu l-am putut cunoaște la vatră pe omagiat. Am văzut-o, grație Marinei Romanovskaja, pe doamna Niculiță, aflată la Moscova, cu o splendidă expoziție Cucuteni-Tripolie.

Am menționat acest episod pentru a reaminti marile dificultăți întâmpinate de colegii noștri în scrierea unei istorii veridice, dacă, cei angajați ca observatori, îi penalizau, când aveau ocazia, și pe cercetătorii străini.

Rezultatele obținute i-au adus domnului Ion T. Niculiță recunoașteri, ascensiuni pe linie profesională și academică. În timp, cea de decan al Facultății de Istorie a Universității de Stat din Chișinău – 10 ani –, acum cea de Șef al Departamentului de Istorie Veche și Arheologie.

În afara cercetărilor care l-au consacrat, Domnia Sa a publicat și lucrări asupra relațiilor cu alogeni. Evident, sunt mai numeroase cele care privesc relațiile pe multiple planuri cu lumea greacă, cu polisurile mai apropiate sau mai depărtate. Și-a exprimat opinii bine chibzuite, fundamentale, asupra prezenței și a rolului bastarnilor în spațiul pruto-nistrean. Deosebite sunt cercetările în care încearcă să surprindă interferențele între lumea tracă, scită și celtică, în același teritoriu. O privire atentă a tezaurului de la Butuceni poate fi edificatoare în această privință.

În ultimii ani a acordat o atenție deosebită și problemei romanizării, acelor obiective care ar putea furniza informații în acest domeniu, în primul rând săpăturilor de la Sobari, raionul Soroca.

O vastă activitate ca profesor, prin prelegerile susținute, și cursurile editate, îndrumător pe șantierele arheologice, de popularizator al istoriei vechi, de om al cetății. O prezență prestigioasă la conferințe și congrese internaționale.

A reușit să rămână omul care-și amintește de învățatoarea grație căreia a îndrăgit istoria, omul gata să-i sfătuiască pe actualii învățători să adune legendele locurilor și vor primi sprijinul arheologilor și istoricilor pentru întregirea informațiilor istorice (aspecte care-mi sunt cunoscute dintr-un interviu al său); a reușit să fie un îndrumător și un coleg de nădejde.

Personal aș fi dorit să vină mai multe informații despre geții din secolele I î.Hr. – I d. Hr. din stânga Prutului, chiar dacă sarmații au ajuns acolo cu cel puțin jumătate de secol mai devreme decât în spațiul dintre Carpați și Prut. Cetatea getică de la Orlovka și cetatea de la Barboși au avut un destin comun. Discuția asupra romanizării are, desigur, între componentele principale continuitatea getică. Se cuvine să amintim lucrurile acestea la omagiere, la o ocazie festivă? E o observație colegială, subiectivă. Funcția, prestigiul sunt însoțite și de multe obligații.

Institutul de Arheologie, onorându-vă, evidențiază importanța dv. contribuție la cunoașterea istoriei noastre vechi, la menținerea echilibrului în situația unor ofensive ideologice, la îndeplinirea misiunii de totdeauna a adevăratei istorii a istoricului.

Vă urăm să străbateți drumul de la vârsta Psalmistului la cea a Patriarhului cu sănătate, înțelepciune, în dragostea și stima celor apropiați, a colegilor și discipolilor.

La mulți ani, stimate Coleg!

SILVIU SANIE

O VIAȚA DE MUNCĂ ÎNCHINATĂ ARHEOLOGIEI

Cu deosebită plăcere și explicabile emoții, am aflat vestea despre nobila intenție a Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, de a acorda unui reprezentant al științei arheologice din Basarabia înalta cinste de a-i conferi titlul de “Membru de Onoare” al acestei prestigioase instituții, de o inestimabilă valoare științifică, recunoscută de comunitatea specialiștilor în domeniul arheologiei din întreaga lume. Că subiectul e modesta mea persoană este, credem noi, un concurs de împrejurări. Indiferent cum ar fi, evenimentul este mai mult ca plăcut, deoarece el marchează o nouă etapă în evoluția științei arheologice din Republica Moldova, când ea începe să fie nu numai cunoscută, dar și apreciată de instituții repute de profil, de peste hotare.

Prioritatea în acest sens, aparține Institutului de Arheologie din Iași, care, în toate circumstanțele zbuciumatei noastre epoci, a fost întotdeauna alături de noi. Direcției și titularilor acestei notorii instituții științifice adresăm toată gratitudinea și sincerele noastre mulțumiri, la care alăturăm urări de sănătate, prosperitate, succese și voie bună.

Onorați colegi! Este binecunoscut faptul că numai după cercetarea exhaustivă sau cel puțin a două treimi din spațiul monumentelor arheologice oferă posibile concluzii sau constatări cât de cât adecvate, despre vremea constituirii, caracterul, amplasarea construcțiilor locative în sit sau a înmormântărilor în necropole, cât și încercări de clarificare a unor aspecte de ordin economic, social și spiritual.

În baza acestor considerente, dar și din cauza activităților noastre în cadrul unui centru universitar, ne-am văzut nevoiți să lansăm un concept special de investigație/educație arheologică, constituind Catedra de Arheologie și Istorie Antică, Laboratorul științific de cercetare “Tracologie” și Seminarul Științific de profil, pentru discutarea și recomandarea tezelor de doctorat, Consiliul Științific de conferire a gradelor de doctor și doctor habilitat în specialitatea “Arheologie”.

Reorganizându-ne astfel activitatea, am purces la procesul de internaționalizare a rezultatelor investigațiilor noastre. Începând cu participarea cu referate la diverse manifestări științifice de profil, desfășurate în Bulgaria, Germania, Grecia, România, Ucraina etc., și continuând demersul, prin organizarea congreselor și simpozioanelor la Chișinău și publicarea mai multor studii, în diferite reviste de prestigiu de peste hotare.

Cercetările de amploare pe teren au început cu crearea șantierului-școală de la Hansca, unde, în anii '60-'70 ai secolului XX, au fost întreprinse săpături la monumentele traco-getice și medievale, ce s-au soldat cu un bogat și variat material arheologic. Analiza descoperirilor din preajma satului Hansca, din regiunea centrală a interfluviului pruto-nistrean, au permis elaborarea unor studii și materiale de referință, cât și pregătirea a două doctorate, în care se demonstrează prezența continuă a populației sedentare din sec. X a.Chr și până în sec. XV p.Chr.

Investigațiile din anii '80-'90 ai secolului trecut, a monumentelor din Rezervația Naturală “Orheiul Vechi”, la care a participat și apreciată colaboratoare a Institutului de Arheologie din Iași, doamna doctor Silvia Teodor, s-au soldat cu cercetarea completă a așezării de la Butuceni și parțială a davelor de la Potârca și Mășcăuți. Ca rezultat al acestor investigații a fost redactat un set solid de materiale, puse în circuitul științific prin intermediul diverselor publicații, printre care și a unui studiu monografic. În studiile publicate în baza analizei riguroase a materialelor concrete s-a putut urmări evoluția comunităților sedentare în perioada dintre sec. IX – începutul sec. II a.Chr., când promontoriul stâncos de la Butuceni a fost abandonat.

Actualmente, interesele colaboratorilor Catedrei și Laboratorului sunt concentrate asupra studierii complexului de obiective arheologice din mileniului I a. Chr. de lângă satul Saharna – regiunea Nistrului Mijlociu.

În zona satului Saharna, investigațiile arheologice se desfășoară de opt ani, la cinci obiective: davele Saharna Mică, Saharna Mare, Saharna la Șanț și așezările civile Saharna Dealul Mănăstirii și Saharna Țiglău. O astfel de cercetare complexă, de amploare, poate fi realizată numai într-o echipă de specialiști de înaltă calificare, înzestrată cu echipament tehnic și computerizat de performanță, care permite, nu numai o studiere detaliată a vestigiilor și artefactelor descoperite, dar și asigurarea documentației, desenelor, fotografiilor la înalt nivel tehnic, ce înlesnește publicarea lor adecvată.

Deși cercetările sunt încă în stadiul de desfășurare, vestigiile descoperite și materialele recoltate prezintă un mare interes.

Studierea materialelor arheologice demonstrează că supoziția ce se vehiculează, timp de peste jumătate de secol, conform căreia așezările din zona Saharnei au funcționat în perioada dintre sec. IX – prima jumătate

a sec. VIII a.Chr., fiind abandonate în următoarea jumătate de veac, și numai în sec IV–III, în aceste locuri, sunt din nou fondate așezările traco-getice nu reflectă adecvat situația demografică din mileniul I a.Chr.

Actualmente, prin săpăturile efectuate în incinta cetății Saharna Mică au fost puse în evidență materiale diagnostice similare celor din faza finală a Bronzului, recent în asociere cu fragmentele de vase întregibile de tipul Sihleanu-Râmnicelu, care, cronologic, se încadrează în perioada de la finele sec XII a.Chr. Către sec. X a.Chr., promontoriul pe care a funcționat așezarea este abandonat.

La finele sec. XI – începutul sec. X a.Chr. sunt întemeiate așezările Saharna Țiglău și Saharna-Dealul Mănăstirii. Spre mijlocul sau finele sec VIII a.Chr., situl de la Saharna Țiglău este părăsit. În schimb, către sec. VII a.Chr., promontoriul de la Saharna Mică e din nou populat, prin fondarea unui sit, care, în sec. IV a.Chr. este fortificat.

Pe promontoriul stâncos de la Saharna Mare, partea lui de sud e ocupată de așezarea Saharna Dealul Mănăstirii. În sec. VII, partea centrală și de nord a promontoriului este ocupată de o așezare relativ mare, care atinge apogeul său de dezvoltare în sec. IV–III a.Chr., când este întărită cu un sistem solid de fortificare, constituit dintr-un “zid” din carcasă de lemn tasat cu pământ, nisip, lut, bucăți de pietre, amplificat de trei bastioane care apărau cetatea în partea centrală și la flancuri.

Săpăturile din incinta cetății au evidențiat complexe închise, în care, ca și în stratul de cultură, s-au descoperit forme de vase întregibile ce au similitudini, în unele cazuri până la identitate, în monumentele din sec. VIII–VII de la Bel’sc, Motronino, etc. Nivelul cel mai înalt de dezvoltare, cetatea Saharna Mare îl atinge în perioada sec. IV–III a.Chr., când funcționează din plin și sistemul defensiv, în embletonul căruia au fost sesizate materiale ceramice din perioada hallstattiană, traco-getică, dar și fragmente de amfore elenistice. Această înfloritoare cetate a fost abandonată în prima jumătate a sec. II a.Chr., după cum mărturisesc fragmente de la amfore de Rodos, descoperite încă în a ’50 ai sec. XX.

În sec. VII/VI a.Chr. a fost întemeiată așezarea Saharna La Șanț, amplasată la est de Saharna Mare. Către sec. V/IV a.Chr. așezarea este întărită, cu un sistem defensiv similar celor de la Saharna Mare și Saharna Mică.

Prin cercetările întreprinse la aceste obiective arheologice se poate constata:

– Habitatul uman din zona Saharna n-a suferit în decursul mileniului I. a. Chr nici un hiatus demografic și nici un decalaj cronologic;

– Sistemul defensiv, în antichitate, se constituia conform unor normative ingineresti bine determinate, în care se utilizau anumite detalii caracteristice epocii, cum ar fi așa-zisul “lacăt în formă de megaron”, construit la intrarea în cetăți;

– Materialele sesizate: formele de vase, cât și decorul lor, armele – vârfuri de săgeți din os etc. – au apropiate analogii în inventarul descoperit în straturile Troiei VIIb2, la așezările Kastanas – Macedonia, Kalakača – Voevodina, Pșeničevo – Bulgaria, Insula Banului, Babadag, Sihleanu-Râmnicelu, Tămăoani – România. Însă, concomitent, unele piese ceramice, după formă și decor, sunt similare celor descoperite în cetățile Bel’sc, Motronino din regiunea de silvo-stepă a Ucrainei, nelipsind însă nici în regiunea de stepă, unde sunt cunoscute după descoperirile de la Beikuș, Caraborga I, Staraja Bogdanovka, Kuțurub I, Bol’saja Cernomorka II din sec VII–VI a.Chr., Belozersk, din sec IV–III, Liubimov, Annov, Zolotoj Mys, din prima jumătate a sec. III – ultimul sfert al sec. II a.Chr.

Prezența masivă a diferitor tipuri de vase, cu sau fără decor, caracteristice monumentelor din mil. I a.Chr., în spațiul balcano-carpato-nistrean, demonstrează, în opinia noastră, prezența fizică a comunităților traco-getice sau similare lor, după cultura materială în spațiul nistreano-niprean, alături, desigur, de alte comunități, dar apartenența lor etno-culturală rămâne deocamdată necunoscută.

Acestea și multe alte probleme pot fi, credem noi, soluționate prin cercetările de amploare preconizate la aceste obiective arheologice, pe care le vor întreprinde tinerii noștri colegi și viitoarele generații de învățăcei. Anume pentru studierea și valorificarea patrimoniului arheologic au fost create specializările în domeniul arheologiei și muzeologiei în cadrul Universității de Stat din Moldova. Nouă ne rămâne doar să le urăm succes, iar binevoitoarelor noastre gazde le aducem adânci plecăciuni, dorindu-le sănătate, prosperitate și fericire, lor și apropiaților.

Să vă aibă Domnul în pace.

Vă mulțumesc pentru atenție.

ION NICULIȚĂ